

51. ZATIRANJE AMERIŠKEGA ŠKRŽATKA - 24.06.2019 12:31 - Zaključeno

Zatiranje ameriškega škrdatka) s fitofarmaceutskimi sredstvi je poleg odstranjevanja okuženih trt ključni ukrep za preprečevanje širjenja zlate trsne rumenice (FD). V žarišču, kjer so bile najdene okužene trte, obstaja velika verjetnost, da je v resnici okuženih več trt, ne kažejo pa še bolezenskih znamenj. Zaradi te nevarnosti je potrebno znižati populacijo prenašalca ameriškega škrdatka na najnižjo možno mero.

Po Pravilniku o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranja zlate trsne rumenice (Uradni list RS, št. 48/14 in 49/16 in 8/17) je zatiranje ameriškega škrdatka **obvezno** za vse imetnike trte:

- v vinogradih za pridelavo grozdja ter na brajda) oziroma ohišnicah na razmejenem območju zlate trsne rumenice (to je v žariščih okužbe in njihovih varovalnih pasovih), ki obsega tudi celotno območje vinorodnega pod okoliša Šmarje – Virštanj in ožji okoliš Slovenske Konjice ter
- v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah na celotnem območju Slovenije.

V vinogradih za pridelavo grozdja je v celotnem razmejenem območju obvezno najmanj 1 škropljenje, ki ga opravimo, ko je trta povsem odcvetela.

Na območju vinorodnega pod okoliša Šmarje – Virštanj in ožjega okoliša Slovenske Konjice je vinska trta v povprečju na opazovane lokacije in sorte v fenološki fazi konca cvetenja BBCH 69 do nastavka plodiča BBCH 71. Na določenih lokacijah Slovenskih Konjic in Virštanj pa pozne sorte (Laški rizling, Šipon) prehajajo v fazo konca cvetenja BBCH 68-69. V vinogradih prevladujejo ličinke L₁ in L₂ razvojnega stadija ameriškega škrdatka. Prav tako so v manjšem številu prisotne nimfe L₃ razvojnega stadija. Glede na nadaljevanje zelo toplega vremena, lahko pričakujemo hiter konec cvetenja tudi tistih sort, ki še niso povsem zaključile cvetenja kot tudi hitro napredovanje razvojnih stadijev ameriškega škrdatka. **Zato opravite prvo škropljenje proti ličinkam ameriškega škrdatka ob koncu tega tedna, oziroma v naslednjem tednu. To pomeni od 28. junija do 7. julija. Škropljenje opravite takrat, ko je zaključeno cvetenje vseh sort, ki jih imate v vinogradu.**

Navedeni termin prvega škropljenja velja tudi za pridelavo grozdja v ekološki pridelavi ter za zatiranje ameriškega škrdatka v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah.

Pri prvem škropljenju dajemo prednost pripravkom Mospilan 20 SG ali Sivanto prime. Oba pripravka sta sistemična insekticida z rezidualnim načinom delovanja, ki učinkovito zatirata ameriškega škrdatka. Ostali dovoljeni pripravki iz preglednice 1 so učinkoviti krajše obdobje (v povprečju teden dni). Če bodo za prvo škropljenje uporabljeni pripravki Decis 2,5 EC, Decis, Reldan 22 EC, Pyrinex M22 ali Daskor 440, bo potrebno opraviti tudi 2 škropljenje v 2. napovedanem roku, razen če bo imetnik po prvem škropljenju spremljal ulov odraslih ameriških škrdatkov z rumenimi lepljivimi ploščami in se bodo na rumene lepljive plošče ulovili manj kot 4 škrdatki na ploščo na teden.

Za drugo škropljenje uporabimo eno izmed naslednjih sredstev: Sivanto prime, Reldan 22 EC, Pyrinex M22 ali Daskor 440. Pri tem upoštevamo omejitve, da lahko Mospilan 20 SG in Sivanto prime uporabimo samo 1 x v eni rastni dobi. Prav tako upoštevajte, da pripravki Reldan 22 EC, Pyrinex M22 in Daskor 440, vsebujejo enako aktivno snov (klorpirifos-metil), zato lahko uporabimo le enega izmed njih in to le 1 x v rastni dobi. Vsi trije pripravki so registrirani tudi za zatiranje grozdnih sukačev.

V ekološki pridelavi so dovoljeni pripravki na podlagi piretrina, s katerimi je treba opraviti 2 do 3 škropljenja. Tretjega škropljenja ni potrebno opraviti, če imetnik po drugem škropljenju s spremljanjem ulova z rumenimi lepljivimi ploščami ugotovi, da so bili ulovljeni manj kot 4 odrasli škrdatki na rumeno lepljivo ploščo na teden. Priporočljivi razmiki med škropljenji so 7-10 dni. V ekološki pridelavi sta dovoljena pripravka na osnovi piretrina Flora verde in Biotip floral. Navedena priprava se lahko uporabljata tudi v brajda) in ohišnicah, kjer opravimo vsaj eno škropljenje po končanem cvetenju.

V matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah sta povsod po Sloveniji obvezni najmanj dve škropljenji ameriškega škrdatka. Če se kasneje na rumene lepljive plošče še ulovijo odrasli škrdatki, je potrebno škropljenje ponoviti. Obenem morajo imetniki spremljati ulov ameriškega škrdatka z rumenimi lepljivimi ploščami do sredine septembra.

Izven razmejenih območij zatiranje ameriškega škrdatka v vinogradih za pridelavo grozdja ni obvezno, je pa priporočljivo opraviti vsaj eno škropljenje, če je ameriški škrdatek v njih navzoč, oziroma če je populacija velika. V takih vinogradih je priporočljivo spremljati ulov ameriškega škrdatka z rumenimi lepljivimi ploščami.

Preglednica 1: Registrirana fitofarmaceutska sredstva za zatiranje ameriškega škrdatka in povzetki omejitev njihove uporabe

Prapravek	Aktivna snov	Odmerek	Število dovoljenih tretiranj/leto	Karenca (št. dni)
Mospilan 20 SG ¹	acetamiprid	0,375 kg/ha	eno	42
Sivanto prime	flupiradifuron	0,5 l/ha	eno	14
Reldan 22 EC	klorpirifos-metil	1,0 l/ha	eno ²	21
Pyrinex M22	klorpirifos-metil	1,0 l/ha	eno ²	21
Daskor 440	cipermetrin, klorpirifos-metil	0,5 l/ha	eno	21
Decis 2,5 EC ⁵	deltametrin	0,5 l/ha	eno ³ dve ⁴	14
Decis ⁵	deltametrin	0,5 l/ha	eno ³ dve ⁴	14
Flora verde	piretrin	1,6 l/ha	tri	3
Biotip floral	piretrin	1,6 l/ha	tri	3
Steward	indoksakarb	150 g/ha	dve	10

¹ sredstvo Mospilan 20 SG nima redne registracije in ima v letu 2019 dovoljenje za nujne primere za zatiranje ameriškega škrdatka v vinogradih za pridelavo vinskega in namiznega grozdja, v matičnih vinogradih, trsnicah in matičnjakih

² z aktivno snovjo na podlagi klorpirifos-metila lahko tretiramo le 1-krat, kar pomeni, da lahko v isti rastni sezoni uporabimo le 1-krat ali Pyrinex M22 ali Reldan 22 EC ali Daskor 440.

³ v vinogradih za pridelavo grozdja

⁴ v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah

⁵ s pripravkom Decis 2,5 EC in Decis se zaradi zaščite čebel in drugih žuželk opravevalcev lahko tretira le po cvetenju, v nočnem času dve uri po sončnem zahodu in največ dve uri pred sončnim vzhodom

Daskor 440 nima dovoljenja za uporabo v trsnicah in matičnjakih.

OPOZORILO: Vsa sredstva, ki jih uporabljamo za zatiranje ameriškega škrdatka, so nevarna za čebele. Pomembno je, da zatiranje ameriškega škrdatka opravite šele takrat, ko je trta že povsem odcvetela. Škropljenje opravite v poznih večernih ali zgodnjih jutranjih urah (dve uri po sončnem zahodu do dve uri pred sončnim vzhodom), ko so čebele v panjih in ne letijo. Pred škropljenjem odstranite cvetočo podrast. Vsa fitofarmaceutska sredstva je potrebno uporabljati v skladu z navodili za uporabo in navedbami na etiketi ter upoštevati Pravilnik o pravilni uporabi fitofarmaceutskih sredstev (Uradni list RS, št. 71/14 in 28/18).

Decis 2,5 EC in Decis: eno tretiranje je dovoljeno za vinograde za pridelavo grozdja in sicer od konca cvetenja trte do takrat, ko jagode dosežejo velikost graha (BBCH 71 do 75); dve tretiranji za matične vinograde, matičnjake in trsnice. Ni priporočeno mešanje z alkalnimi pripravki, s pripravki na podlagi žvepla in tiofanata. Učinek sredstev na osnovi piretrina je boljši z dodatkom ogrščičnega olja v koncentraciji 0,5 %. Rastline temeljito omočimo tudi na spodnji strani listov, kjer se nahajajo škrdatki. Tretiramo ob lepem vremenu, po možnosti zvečer oziroma v hladnejših urah dneva.

Prav tako pripravek Steward, katerega uporaba je dovoljena le za ličinke stadijev od L1 do L3, le zmanjšuje populacijo ameriškega škrdatka in za karantenski ukrep v razmejenih območjih ne zadošča.

Spremljanje odraslih osebkov ameriškega škrdatka z rumenimi lepljivimi ploščami

Svetujemo, da v vinograde **v začetku julija**, ko se začnejo izlegati odrasli osebkovi ameriškega škrtatka, izobesite rumene lepljive plošče. Plošče obesite tik pod območjem grozdja na žico ali na trse, po možnosti v senčne dele trsov, kjer se škrtatek najraje zadržuje.

V matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah je spremljanje ameriškega škrtatka obvezno.

- Izobesimo najmanj od 3 do 5 plošč na ha, v primeru večjih površin število plošč ustrezno povečamo,
- plošče menjavamo na dva do 3 tedne,
- pregledujemo jih vsakih 7 do 10 dni vse do sredine septembra, ko so škrtati še prisotni v vinogradih, ulove beležimo.

Podatki o ulovih na rumene lepljive plošče nam dajo informacijo, ali je v vinogradih za pridelavo grozdja potrebno opraviti še drugo škropljenje proti ameriškemu škrtatku.

Drugo škropljenje opravimo, če je na rumene lepljive plošče ulovljenih 4 ali več škrtatkov.

Populacija ameriškega škrtatka je:

- majhna, če je ulovljenih od 0 do 3 na ploščo na teden;
- srednja, če je ulovljenih od 4 do 15 na ploščo na teden;
- velika, če je ulovljenih 16 in več na ploščo na teden.

Za pomoč pri prepoznavanju ameriškega škrtatka se obrnite na Javno službo zdravstvenega varstva na Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije v Žalcu (03 71 21 600).

Podrobnejše informacije o zatiranju ameriškega škrtatka in obvladovanju zlate trsne rumenice v letu 2019 so vam na voljo na spletni strani:

http://www.uvhvr.gov.si/fileadmin/uvhvr.gov.si/pageuploads/DELOVNA_PODROCJA/Zdravje_rastlin/2017/Nevarni_SO/Zlata_trsna_rumenica/Navodila_za_zatiranje_ameriskega_skrzatka_2019_koncno.pdf

Datum objave obvestila: 24.06.2019 12:31

Obvestilo prognostičnega centra: Celjska in Koroška regija/Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije

Objavil/a: Alenka Ferlež-Rus

Pripravila: **Alenka Ferlež-Rus**

[Seznam registriranih FFS](#)

